

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Skaitmeninio Reglamentas. Valstybių Narių Pranešimai](#) > Portugal

Skaitmeninio reglamentas. Valstybių narių pranešimai

Turinį pateikė

Portugalija

Portugalija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2023/2844 pateiktus pranešimus.

1. Nacionaliniai IT portalai ryšiams su teismais ar kitomis institucijomis palaikyti

- **Citius**: šiame portale bet kuris pilietis arba jo teisinis atstovas gali, būdamas bet kur, jei tik turi prieigą prie interneto, peržiūrėti bylas, kuriose dalyvauja. Didžioji jo turinio dalis yra laisvai prieinama.
- **Tribunais.org.pt**: šiame portale bet kuris pilietis arba jo teisinis atstovas gali, būdamas bet kur, jei tik turi prieigą prie interneto, peržiūrėti bylas, kuriose dalyvauja. **Prieiga** prie bylų dokumentų suteikiama naudojant tapatybės patvirtinimą pagal **piliečio kortelę** ar **skaitmeninį mobilųjį raktą** (*Digital Mobile Key*). Šiame portale yra daugiau funkcijų nei portale „Citius“.
- **eTribunal-Mandatarios**: šiame portale galima, pavyzdžiui, gauti pranešimus, peržiūrėti dokumentus, perklausti garso įrašus ir siųsti didelės apimties procesinius dokumentus. Prieigą prie šio portalo turi tik teisininkai ir advokatai: jie į jį patenka naudodamiesi savo profesiniu skaitmeniniu sertifikatu.

2. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo civilinėse ir komercinėse bylose

Civilinio proceso kodekse (port. *Código de Processo Civil, CPC*) yra numatyta galimybė vaizdo konferencijos būdu apklausti liudytojus, bylos šalis ir ekspertus.

Visų pirma, 502 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė liudytojams, gyvenantiems ne toje savivaldybėje, kurioje yra atitinkamas teismas, būti vaizdo konferencijos būdu apklausiamiems esant jų gyvenamosios savivaldybės ar parapijos teisme (jeigu dėl to yra sudarytas tos institucijos ir Teisingumo ministerijos susitarimas) arba kitame viešajame pastate toje teritorijoje.

Ši tvarka taikoma bylos šalies parodymams, kai bylos šalys gyvena ne toje pačioje apygardoje ar, Azorų ir Madeiros autonominių regionų atveju, ne toje saloje (456 straipsnio 2 dalis), ir šalių pareiškimams, kai šalių padėtis yra tokia, kokia nurodyta pirmiau (466 straipsnio 2 dalis).

Vaizdo konferencijos metodas negali būti taikomas, jei apklausiamas liudytojas gyvena Lisabonos ar Porto metropolinėje zonoje ir byla nagrinėjama vienos iš šių teritorijų teisme, nebent dalyvauti posėdyje reikiamu laiku būtų neįmanoma arba labai sunku (502 straipsnio 6 dalis ir 520 straipsnis). Tokiais atvejais teisėjas gali, gavęs šalių sutikimą, nuspręsti, kad bet kokia informacija, reikalinga bylai tinkamai išspręsti, gali būti suteikiama telefonu ar kitomis teismo tiesioginės komunikacijos su liudytoju priemonėmis, jeigu tokia procedūra yra tinkama atsižvelgiant į tiriamų ar aiškinamų faktų pobūdį. Ši tvarka taip pat taikoma šalių parodymams (457 straipsnio 2 dalis) ir šalių pareiškimams (466 straipsnio 2 dalis).

Nepriklausomai nuo tarptautinės ar Europos teisės aktų nuostatų, liudytojai, gyvenantys užsienyje, paprastai

apklausiami vaizdo konferencijos būdu, jeigu tik jų gyvenamojoje vietoje galima naudotis reikiamomis technologinėmis priemonėmis (502 straipsnio 6 dalis).

Įstaigų, laboratorijų ar oficialių tarnybų ekspertų apklausa telekonferencijos būdu atliekama jiems esant savo darbo vietoje (486 straipsnio 2 dalis).

Tik teismai gali rengti vaizdo konferencijas pagal Reglamento (ES) 2023/2844 5 straipsnį.

Portugalijos proceso teisėje (Civilinio proceso kodekso 151 straipsnio 1 ir 2 dalys) nenumatyta galimybės teismui *ex officio* paskirti posėdžio datą ir laiką. Iš tiesų, siekiant išvengti galimų laiko konfliktų tarp procesų, kuriuose atstovai turėtų dalyvauti, teisėjas turėtų bylos nagrinėjimo datą ir laiką paskirti iš anksto susitaręs su atstovais. Jeigu atstovai per penkias dienas pareiškia, kad teisėjo paskirtą dieną dalyvauti negali dėl kitų jau suplanuotų procesų, jie turėtų informuoti teismą apie šias aplinkybes (aiškiai nurodydami atitinkamus procesus ir bylą) ir, susisiekę su kitais atitinkamais atstovais, pasiūlyti alternatyvias datas.

Visose teismo salėse Portugalijoje yra įdiegta vaizdo konferencijų įranga su pasukamomis kameromis; ji jungiama prie programinės įrangos, kuria suteikiama nuotolinio ryšio galimybė. Portugalijoje galima naudoti bet kokias nuotolinio ryšio priemones, tačiau nėra informacijos apie tai, kurios iš jų dažniausiai naudojamos. Vis dėlto per pandemiją buvo naudojama taikomoji programa „Webex“; ji tebėra dažnai naudojama šiuo tikslu. Ši taikomoji programa gali būti integruojama su teismuose įdiegtomis vaizdo konferencijų sistemomis. Techniniai reikalavimai dėl vaizdo konferencijų įrangos, įdiegtos įvairiuose teismuose, yra pateikti [čia](#).

Portugalijos proceso teisė neteikia galimybės bylos šaliai pateikti nuomonę dėl vaizdo konferencijų ar kitų nuotolinio ryšio technologijų naudojimo vykstant posėdžiui.

Baigiamasis bylos nagrinėjimo posėdis, procesiniai incidentai ir laikinųjų apsaugos priemonių procedūros visada įrašomi. Įrašas daromas naudojant vaizdo ar garso įrašymo sistemą, nepriklausomai nuo kitų teismui prieinamų garso ir vaizdo priemonių ar panašių techninių procedūrų, ir visi bylos dalyviai turėtų būti informuojami, kad padarytas jų įrašas. Įrašas turėtų būti pateiktas šalims susipažinti per dvi dienas nuo atitinkamo veiksmo atlikimo (155 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys).

Dėl asmenų su negalia Civilinio proceso kodekso 135 straipsnyje nustatytos šios kurčiųjų, nebylių ir kurčnebylių parodymų davimo taisyklės, kurios taikomos nepriklausomai nuo to, ar (kai teisėjas mano, kad tai tikslinga) dalyvauja tinkamas vertėjas:

- kurtiesiems klausimai pateikiami raštu, o jie atsako žodžiu;
- nebyliams klausimai užduodami žodžiu, o jie atsako raštu;
- kurčnebyliams klausimai pateikiami raštu, o jie atsako taip pat raštu.

Kurtiesiems, nebyliams ar kurčnebyliams, nemokantiems skaityti ar rašyti, teismas turėtų paskirti tinkamą vertėją.

Tapatybės nustatymo ir patvirtinimo tvarka yra tokia: apklausos dieną liudytojo tapatybę nustato teismo raštininkas arba viešosios tarnybos, kurioje duodami parodymai, pareigūnas. Nuo to momento apklausa atliekama teisėjo, nagrinėjančio bylą, ir šalių atstovų akivaizdoje, naudojant technologinę įrangą, kuria suteikiama tikra laikės komunikacijos garso ir vaizdo priemonėmis galimybė; vietos, kurioje duodami parodymai, teisėjui dalyvauti nereikia (Civilinio proceso kodekso 502 straipsnio 4 dalis).

Pagal Civilinio proceso kodekso 516 straipsnį, liudytojas duoda tikslūs parodymus dėl įrodinėjamo dalyko. Jis turėtų nurodyti faktus – tai, ką padarė ar matė – ir nurodyti tų faktų vyksmo aplinkybes ir kaip sužinojo apie tuos faktus. Apklausą atlieka liudytoją iškvietusios šalies advokatas; dėl liudytojo jau paliudytų faktų kitos šalies advokatas gali užduoti liudytojui bet kokių klausimų, reikalingų, kad parodymai būtų papildyti ar paaiškinti. Teisėjas gali prašyti paaiškinimo arba užduoti bet kokių klausimų, kuriuos laiko tinkamais, kad būtų nustatyta tiesa. Liudytojas prieš atsakydamas į jam užduotus klausimus gali susipažinti su bylos medžiaga, pareikalauti, kad jam būtų parodyti tam tikri bylos dokumentai, arba pateikti dokumentų savo parodymams pagrįsti.

Pagal Civilinio proceso kodekso 133 straipsnio 1 ir 2 dalis, jeigu užsieniečiai nesupranta portugalų kalbos, jie gali kalbėti kita nei portugalų kalba; tokiu atveju, kad būtų galima su jais susikalbėti, turėtų būti paskirtas vertėjas žodžiu, prisiekęs dėl vertimo tikslumo. Vertėjai žodžiu dalyvauja tik tiek, kiek tikrai būtina.

Daiktinių įrodymų pateikimas ar rodymas per vaizdo konferenciją yra pagal Portugalijos proceso teisę ribojamas. Civilinio proceso kodekse nustatyti galutiniai terminai ir aplinkybės, kai galima pateikti ar rodyti įvairių esamų rūšių įrodymus. Visų pirma, vaizdo konferencijų taisyklėse dėl kiekvienos iš šių rūšių įrodymų nustatyta, kad vaizdo konferencijos skirtos tik asmeniniams parodymams (pvz., liudytojų parodymams ir ekspertų parodymams) teikti.

3. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo baudžiamosiose bylose

Baudžiamojo proceso kodekse (*Código de Processo Penal*, CPP) yra numatyta galimybė tyrimo etapu bet kuriam asmeniui, kuris nėra kaltinamasis toje byloje ir kuris gyvena ne toje savivaldybėje, kurioje yra už proceso vykdymą atsakinga prokuratūra, duoti parodymus kitose prokuratūrose ar policijos tarnybų patalpose vaizdo konferencijos būdu (275a straipsnio 1 dalis). Asmens, kuris bus apklausiamas, gyvenamosios vietovės institucijoms pranešama apie procedūrą, o paskirtą parodymų davimo dieną teismo ar kriminalinės policijos pareigūnas informuoja tą asmenį apie tai, kur duoti parodymus. Parodymai yra paimami prašančiosios institucijos ir, kai tinkama, dalyvaujančių atstovų (275a straipsnio 2 dalis).

Išimties tvarka, nagrinėjant bylą teisme, pagalbinio asmens, civilinio proceso šalių, liudytojų, ekspertų ar techninių konsultantų parodymai gali būti *ex officio* arba gavus prašymą paimami jiems tiesiogiai nedalyvaujant, jeigu:

1. tie asmenys gyvena ne toje savivaldybėje, kurioje yra atitinkamas teismas,
2. nėra pagrindo manyti, kad jų tiesioginis dalyvavimas posėdyje yra būtinas tiesai išaiškinti, ir
3. numatoma, kad jeigu jiems būtų privaloma atvykti, galėtų kilti didelių funkcinų ar asmeninių sunkumų ar nepatogumų.

Parodymai priimami tuo pat metu, kai vyksta teismo posėdis, naudojant technologinę įrangą, kuria suteikiama tikralaikės komunikacijos garso ir vaizdo priemonėmis galimybė. Apklausos dieną asmuo prisistato teismo, kuriame duodami parodymai, raštininkui, tačiau nuo to momento posėdis vyksta dalyvaujant bylos teisėjui ir šalių atstovams, naudojant minėtą įrangą; vietos, kurioje duodami parodymai, teisėjui dalyvauti nereikia (Baudžiamojo proceso kodekso 318 straipsnio 1, 5 ir 6 dalys).

Nedarant poveikio tarptautinės ar Europos teisės aktų nuostatoms, užsienyje gyvenantys pagalbiniai asmenys, civilinio proceso šalys ar liudytojai apklausiami naudojant technologinę įrangą, kuria suteikiama tikralaikės komunikacijos garso ir vaizdo priemonėmis galimybė, jeigu tik jų gyvenamojoje vietoje galima naudotis reikiamomis technologinėmis priemonėmis (Baudžiamojo proceso kodekso 318 straipsnio 8 dalis).

Atitinkamų įstaigų, laboratorijų ar oficialių tarnybų ekspertų apklausa paprastai, jei tai techniškai įmanoma, vyksta telekonferencijos būdu, jiems esant savo darbo vietoje (Baudžiamojo proceso kodekso 317 straipsnio 1 dalis).

Sutikimo, kad būtų naudojamos vaizdo konferencijų ar kitos nuotolinio ryšio technologijos, davimas nėra numatytas baudžiamojo proceso teisėje, išskyrus atvejį, kai kaltinamasis ar įtariamasis apklausiamas pagal Europos tyrimo orderių baudžiamosiose bylose išdavimo, perdavimo, pripažinimo ir vykdymo teisinę tvarką, patvirtintą 2017 m. rugpjūčio 21 d. Įstatymu Nr. 88/2017 (35 straipsnio 3 dalies a punktas).

Pagal 2013 m. rugpjūčio 26 d. Įstatymo Nr. 62/2013, kuriuo nustatomos teismų sistemos struktūros ir organizavimo taisyklės, 82B straipsnio 1, 2, 4, 5 ir 6 dalis, kaliniai gali duoti parodymus per bet kokį tyrimą ar teismo procesą – nepriklausomai nuo to, kur yra bylą nagrinėjantis teismas – iš savo įkalinimo įstaigos, naudodamiesi technologine įranga, kuria suteikiama tikralaikės komunikacijos garso ir vaizdo priemonėmis galimybė, išskyrus atvejus, kai:

1. jie turi teisinį ir procesinį atsakovo statusą atitinkamoje byloje arba
2. posėdžiai vyksta teismo, prižiūrinčio nuosprendžių vykdymą, jurisdikcijai priklausančioje byloje.

Apklausos dieną kalinys prisistato kalėjimo teisėsaugos pareigūnui. Nuo to momento apklausa vyksta tik bylą nagrinėjančio teisėjo ar prokuroro ir gynybos advokatų ar gynėjų akivaizdoje. Kaliniui, jeigu jis pageidauja, gali per apklausą asmeniškai padėti teisinis atstovas.

Kaltinamieji arba įtariamieji gali būti vaizdo konferencijos būdu apklausiami tik pagal Europos tyrimo orderių baudžiamosiose bylose išdavimo, perdavimo, pripažinimo ir vykdymo teisinę tvarką, patvirtintą 2017 m. rugpjūčio 21 d. Įstatymu Nr. 88/2017 (35 straipsnio 2 dalis).

Dėl asmenų su negalia 93 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai reikia, kad kurčiasis, nebylys ar klausos sutrikimų turintis asmuo duotų parodymus,

1. kurtiesiems ar klausos sutrikimų turintiems asmenims paskiriamas tinkamas vertėjas, bendraujantis gestų kalba, skaitantis iš lūpų arba perteikiantis tekstą raštu (priklausomai nuo to, kas yra tinkamiausia, atsižvelgiant į atitinkamo asmens situaciją);
2. nebyliams, jeigu jie moka rašyti, klausimai užduodami žodžiu, o jie atsako raštu. Priešingu atveju paskiriamas tinkamas vertėjas; jis taip pat paskiriamas kiekvienu atveju, kai to prašoma.

Jei kaltinamasis yra nepilnametis, viena iš jo procesinių teisių yra per procesą, kuriame dalyvauja, būti lydimam tėvų pareigų turėtojų, teisinio atstovo ar asmens, kuriam *de facto* priklauso jo globos teisės, arba, jei su tais asmenimis susisiekti neįmanoma arba jei dėl ypatingų su nepilnamečio interesais ar bylos poreikiais susijusių aplinkybių (ir tik tol, kol tos aplinkybės išlieka) reikia, kad dalyvautų kitas asmuo, – būti lydimam kito asmens, kurį paskiria pats nepilnametis ir kurio paskyrimui pritaria kompetentinga teisminė institucija (Baudžiamojo proceso kodekso 61 straipsnio 1 dalies *i* punktą).

Jeigu nepilnametis nėra paskyręs kito asmens, kuris jį lydėtų, arba kompetentinga teisminė institucija nesutinka su to asmens paskyrimu, kompetentinga teisminė institucija tuo pačiu tikslu paskiria specialistą, kuris lydėtų nepilnametį (61 straipsnio 4 dalis).

Portugalijos teisėje yra numatytas įvairių proceso dalyvių dalyvavimo teismo posėdyje ar apklausų įrašymas įvairiais proceso etapais. Taip yra, pavyzdžiui, šiomis aplinkybėmis:

- per pirmąją kaltinamojo apklausą teisme apklausa paprastai atliekama ją įrašant vien garso arba garso ir vaizdo įrašymo priemonėmis; kitais būdais ji gali būti atliekama tik kai vien garso arba garso ir vaizdo įrašo padaryti neįmanoma, ir tai turi būti nurodyta protokole (Baudžiamojo proceso kodekso 141 straipsnio 7 dalis).
- parodymai ateičiai, liudytojų ar nukentėjusiųjų duodami tam tikromis aplinkybėmis ar dėl tam tikrų nusikaltimų (Baudžiamojo proceso kodekso 271 straipsnio 6 dalis ir 364 straipsnis). Tokie parodymai paimami tam, kad nukentėjusiam nereikėtų antrą kartą grįžti prie tų pačių faktų, ir siekiant išvengti galimo pakartotinės viktimizacijos poveikio, taip pat siekiant išsaugoti įrodymus, kad ateityje jie nebūtų prarasti ar suklastoti.

Kai pagal Baudžiamojo proceso kodeksą padaromas procesinio dokumento garso ar vaizdo įrašas, jo kopija per 48 valandas pateikiama bet kuriai bylos šaliai, kuri to prašo (Baudžiamojo proceso kodekso 101 straipsnio 4 dalis).

Visose teismo salėse Portugalijoje yra įdiegta vaizdo konferencijų įranga su pasukamomis kameromis; ji jungiama prie programinės įrangos, kuria suteikiama nuotolinio ryšio galimybė. Portugalijoje galima naudoti bet kokias nuotolinio ryšio priemones, tačiau nėra informacijos apie tai, kurios iš jų dažniausiai naudojamos. Vis dėlto per pandemiją buvo naudojama taikomoji programa „Webex“; ji tebėra dažnai naudojama šiuo tikslu. Ši taikomoji programa gali būti integruojama su teismuose įdiegtomis vaizdo konferencijų sistemomis. Techniniai reikalavimai dėl vaizdo konferencijų įrangos, įdiegtos įvairiuose teismuose, yra pateikti [čia](#).

Dėl praktinių posėdžio organizavimo aspektų reikėtų kreiptis į teismą, nagrinėjantį bylą, kurioje vyks posėdis. Konkrečių taisyklių dėl nuotolinio ryšio užmezgimo nėra.

Dėl tapatybės patvirtinimo, taip pat kalinių atveju, remiamasi pirmiau nurodytomis Įstatymo Nr. 62/2013 82B straipsnio 1, 2, 4, 5 ir 6 dalių nuostatomis. Dėl įtariamųjų ar kaltinamųjų primenama tai, kas nurodyta pirmiau: jų apklausti vaizdo konferencijos būdu neleidžiama, išskyrus 2017 m. rugpjūčio 21 d. Įstatymo Nr. 88/2017 35 straipsnio 2 dalyje numatytą atvejį.

Dėl prasmingo dalyvavimo vaizdo konferencijoje, taip pat kai tai susiję su kaliniais, remiamasi pirmiau nurodytomis Įstatymo Nr. 62/2013 82B straipsnio 1, 2, 4, 5 ir 6 dalių nuostatomis; jokių konkrečių taisyklių dėl tokio dalyvavimo užtikrinimo nėra. Dėl įtariamųjų ar kaltinamųjų primenama tai, kas nurodyta pirmiau: jų apklausti vaizdo konferencijos būdu neleidžiama, išskyrus atvejį, kuris numatytas 2017 m. rugpjūčio 21 d.

Įstatymo Nr. 88/2017 35 straipsnio 2 dalyje. Tokiomis aplinkybėmis taikomos 36 straipsnyje nustatytos taisyklės, kurios taip pat atitinka Direktyvos 2014/41/ES 24 straipsnio 5 dalyje nustatytas taisykles.

Pagal Baudžiamojo proceso kodeksą, kai asmuo tampa kaltinamuoju, jam, kai tik įmanoma, per patį procesą, arba nepagrįstai nedelsiant pateikiamas dokumentas, kuriame nurodoma byla ir gynėjas (jeigu jis paskirtas), taip pat su gynyba susijusios procesinės teisės ir pareigos (58 straipsnio 5 dalis). Tarp šių 61 straipsnyje nurodytų teisių ir pareigų yra ir teisė į vertimą raštu ir žodžiu. Jei kaltinamasis nemoka arba nepakankamai moka portugalų kalbą, o šis dokumentas nėra parengtas jam suprantama kalba, informacija jam pateikiama žodžiu, prireikus dalyvaujant vertėjui žodžiu, nepaisant to, kad vėliau, nepagrįstai nedelsiant, kaltinamajam bus pateiktas rašytinis dokumentas jam suprantama kalba (58 straipsnio 6 dalis).

Taip pat pažymėtina, kad jei procese dalyvauja asmuo, kuris nemoka arba nepakankamai moka portugalų kalbą, tinkamą vertėją žodžiu paskirti būtina, net jei bylos nagrinėtojai ar kurie nors kiti proceso dalyviai tą užsienio kalbą moka. Vertėjo žodžiu paskyrimas nieko nekainuoja tam asmeniui (92 straipsnio 1 dalis).

Už procesinį dokumentą atsakinga institucija per pagrįstą laiką pateikia kaltinamajam, nemokančiam arba nepakankamai mokančiam portugalų kalbą, raštu išverstus pranešimus apie kaltinimą, ikiteisminio tyrimo sprendimą, gynybą, nustatytą teismo bylos nagrinėjimo datą, nuosprendį, procesinių prievartos priemonių taikymą, turto apsaugos priemones ir civilinio ieškinio dėl žalos atlyginimo pateikimą, taip pat kitus dalykus, kuriuos ta institucija laiko esminiais siekiant užtikrinti teisę į gynybą (92 straipsnio 3 dalis).

Vertėjas žodžiu yra saistomas teisminės paslapties ir neturi teisės atskleisti kaltinamojo ir jo gynėjo diskusijų, nepriklausomai nuo to, kuriuo proceso etapu jos vyksta. Bet koks tokios informacijos atskleidimas būtų laikomas profesinės paslapties pažeidimu (92 straipsnio 8 dalis).

Kai teismo posėdis naudojant vaizdo konferenciją vyksta pagal Europos tyrimo orderių baudžiamosiose bylose išdavimo, perdavimo, pripažinimo ir vykdymo teisinę tvarką, pagal Įstatymą Nr. 88/2017, apklausiant asmenį, kurio apklausa atliekama vykdančiojoje valstybėje, prireikus padeda vertėjas žodžiu (36 straipsnio 1 dalies d punktas). Teisė į vertimą žodžiu užtikrinama ir teisės aktais dėl Europos arešto orderio (2003 m. rugpjūčio 23 d. Įstatymo Nr. 65/2003 17 straipsnio 3 dalis).

Pagal Nukentėjusiojo statutą, patvirtintą 2015 m. rugsėjo 4 d. Įstatymu Nr. 130/2015, galimybė naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis užtikrinama ir nukentėjusiajam (12 straipsnis); jame taip pat nustatyta teisė gauti skundo raštiško patvirtinimo vertimą raštu, jei nukentėjusysis nesupranta portugalų kalbos (11 straipsnio 3 dalis), ir numatytos aplinkybės, kai naudojamos vaizdo konferencijomis ar telekonferencijomis (23 straipsnis).

4. Mokesčiai už procedūras civilinėse ir komercinėse bylose

Pirma, Procedūrų išlaidų reglamento (RCP), patvirtinto 2008 m. vasario 26 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 34/2008, 5 straipsnyje nustatyta, kad teismo mokesčiai išreiškiami specialiais skaičiavimo vienetais UC (port. *unidade de conta*); šiuo metu 1 UC atitinka 102 EUR. Teismo mokesčio dydis nustatomas pagal bylos vertę ar sudėtingumą.

b) Reglamente (EB) Nr. 1896/2006 numatytos procedūros

Pagal Procedūrų išlaidų reglamento (toliau – RCP) 7 straipsnio 4 dalį ir II A lentelę, už prašymus išduoti mokėjimo įsakymą dėl toliau nurodytų sumų yra mokėtini tokie teismo mokesčiai:

- esant sumoms iki 5 000 EUR – 102 EUR (1 UC);
- esant sumoms nuo 5 000 EUR iki 15 000 EUR – 204 EUR (2 UC);
- esant sumoms nuo 15 000,01 EUR – 306 EUR (3 UC).

Didesnis mokestis gali būti taikomas šiais atvejais:

1. jei byla pripažįstama itin sudėtinga, teismas gali nustatyti didesnę galutinę mokestį, neviršijantį RCP II lentelėje nustatytų ribų (RCP 7 straipsnio 7 dalis). Pagal Civilinio proceso kodekso 530 straipsnio 7 dalį, nustatant mokėtiną teismo mokestį, bylos ir laikinųjų apsaugos priemonių procedūros laikomos itin sudėtingomis, jeigu:
  1. jose rašytiniai pareiškimai ir dokumentai ar reikalavimai yra itin ilgi;
  2. nagrinėjami labai specializuoti teisiniai ar itin specifiniai techniniai klausimai arba reikia

- kompleksiškai analizuoti labai įvairių sričių teisinius klausimus, arba
3. reikia apklausti daug liudytojų, analizuoti sudėtingus įrodymus ar atlikti įvairius ilgai trunkančius įrodymų rinkimo veiksmus.
2. Jeigu asmuo, privalantis sumokėti teismo mokesį, yra komercinė įmonė (RCP 13 straipsnio 3 dalis), kuri praėjusiais metais teismui, registruui ar kontaktiniam punktui pateikė 200 ar daugiau prašymų dėl laikinųjų apsaugos priemonių, ieškinių, procesų ar vykdymo užtikrinimo, mokėtinas teismo mokeskis dėl tos įmonės teikiamų prašymų išduoti Europos mokėjimo įsakymą yra apskaičiuojamas pagal atitinkamą sumą ir pagal II B lentelę:
- o esant sumoms iki 5 000 EUR – 153 EUR (1,5 UC);
  - o esant sumoms nuo 5 000 EUR iki 15 000 EUR – 306 EUR (3 UC);
  - o nuo 15 000,01 EUR – 459 EUR (4,5 UC).

Jeigu atsakovas pateikia prieštaravimo pareiškimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 17 straipsnio 1 dalį ir procesas tęsiamas, ieškovo mokėtinų teismo mokesčių už Europos mokėjimo įsakymo procedūrą suma išskaičiuojama iš sumos, mokėtinos pagal procesą, kuris tęsiamas (RCP 7 straipsnio 6 dalis).

b) Reglamente (EB) Nr. 861/2007 numatytos procedūros

Pagal RCP 6 straipsnio 1 ir 5 dalis ir I A bei I C lenteles, teismo mokesčio dydis yra toks:

- kai bylos vertė neviršija 2 000 EUR – 102 EUR (1 UC);
- kai vertė viršija 2 000 EUR, bet neviršija 5 000 EUR, – 204 EUR (2 UC).

Jei byla pripažįstama itin sudėtinga, mokesčio dydis yra toks:

- iki 2 000 EUR vertės bylose – 153 EUR (1,5 UC);
- kai vertė viršija 2 000 EUR, bet neviršija 5 000 EUR, – 306 EUR (3 UC).

Jeigu, pagal Reglamento (EB) Nr. 861/2007 5 straipsnio 7 dalį, priešieškinių suma viršija 5 000 EUR, byla ir priešieškinius nagrinėjami pagal nacionalinę proceso teisę.

Taigi, pagal nacionalines taisykles, teikiant priešieškinių, teismo mokesčiai yra mokėtini tik jei jis yra atskiras nuo pradinio ieškinio. Civilinio proceso kodekse priešieškinius nelaikomas atskiru, kai šalis savo naudai siekia tokio paties teisinio poveikio, kokį siūlo pasiekti ieškovas, arba kai šalis siekia gauti tik kompensacinius kreditus (530 straipsnio 3 dalis). Jeigu abu ieškiniai yra atskiri, apskaičiuojant teismo mokesčių jų vertė sumuojama (Civilinio proceso kodekso 299 straipsnio 2 dalis) ir yra mokėtinas toks teismo mokeskis (I A lentelė):

- esant sumoms nuo 2 000,01 EUR iki 8 000 EUR – 102 EUR;
- esant sumoms nuo 8 000,01 EUR iki 16 000 EUR – 153 EUR;
- esant sumoms nuo 16 000,01 EUR iki 24 000 EUR – 204 EUR;
- esant sumoms nuo 24 000,01 EUR iki 30 000 EUR – 255 EUR;
- esant sumoms nuo 30 000,01 EUR iki 40 000 EUR – 306 EUR;
- esant sumoms nuo 40 000,01 EUR iki 60 000 EUR – 357 EUR;
- esant sumoms nuo 60 000,01 EUR iki 80 000 EUR – 408 EUR;
- esant sumoms nuo 80 000,01 EUR iki 100 000 EUR – 459 EUR;
- esant sumoms nuo 100 000,01 EUR iki 150 000 EUR – 510 EUR;
- esant sumoms nuo 150 000,01 EUR iki 200 000 EUR – 612 EUR;
- esant sumoms nuo 200 000,01 EUR iki 250 000 EUR – 714 EUR;
- esant sumoms nuo 250 000,01 EUR iki 275 000 EUR – 816 EUR.

b) Reglamente (ES) Nr. 655/2014 numatytos procedūros

Pagal RCP 7 straipsnio 1, 4 ir 7 dalis ir II lentelę, per laikinųjų apsaugos priemonių procedūras dėl *toliau* nurodytų verčių, mokėtinų teismo mokesčių dydis yra toks:

- esant sumoms iki 300 000 EUR – 306 EUR (3 UC);
- esant 300 000,01 EUR ar didesnėms sumoms – 816 EUR (8 UC).

Per itin sudėtingas laikinųjų apsaugos priemonių procedūras (ši klasifikacija pirmiau paaiškinta Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 kontekste) nustatomo teismo mokesčio dydis yra nuo 9 UC (918 EUR) iki 20 UC (2 040 EUR).

Pirmiau nurodytos sumos gali būti padidintos, jei per pateiktas vykdyti procedūras viršijama tam tikra metinė slenkstinė vertė (žr. pirmiau 2 punkte dėl Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 pateiktą informaciją). Šiuo atveju, esant kiekvienai iš situacijų, atitinkamai mokėtinas 3,5 UC (357 EUR), 9 UC (918 EUR) ir nuo 10 UC (1 020 EUR) iki 22 UC (2 244 EUR) dydžio mokestis.

b) Reglamente (EB) Nr. 805/2004 numatytos procedūros

Tame reglamente numatytos formos pažymėjimas yra teisiškai privalomas, todėl už jo išdavimą neturėtų būti imama jokie mokesčio. Pažymėjimo, išduodamo dėl sprendimo, kaina apskaičiuojama taikant skaičiavimo vienetą UC. Taigi popierinio pažymėjimo išdavimo mokesčiai yra tokie:

1. kai puslapių yra ne daugiau kaip 50, už viską mokėtina suma yra $\frac{1}{5}$ nuo 1 UC (20,40 EUR);
2. kai puslapių yra daugiau kaip 50, a punkte nurodyta suma didinama $\frac{1}{10}$ nuo 1 UC (10,20 EUR) už kiekvienus papildomus 25 puslapius ar jų dalį.

Pripažinimo procedūros, teismo sprendimo paskelbimas vykdytinu arba atsisakymas jį pripažinti, kaip numatyta reglamentuose (ES) Nr. 650/2012, (ES) Nr. 1215/2012, (ES) Nr. 606/2013, (EB) Nr. 4/2009, (ES) 2016/1103, (ES) 2016/1104 ir (ES) 2019/1111

Procedūrų išlaidų reglamente (RCP) nenumatyta imti jokio mokesčio už šias procedūras. Sprendimas dėl pripažinimo nereiškia, kad yra prievolė apmokėti išlaidas.

Jeigu dėl teismo sprendimo, priimto per tas procedūras, pateikiamas apeliacinis skundas, mokėtinas teismo mokestis apskaičiuojamas pagal bylos vertę ir pagal I B lentelę (RCP 6 straipsnis ir 7 straipsnio 2 dalis). Jo dydžiai yra tokie:

- esant sumoms iki 2 000 EUR – 51 EUR;
- esant sumoms nuo 2 000,01 EUR iki 8 000 EUR – 102 EUR;
- esant sumoms nuo 8 000,01 EUR iki 16 000 EUR – 153 EUR;
- esant sumoms nuo 16 000,01 EUR iki 24 000 EUR – 204 EUR;
- esant sumoms nuo 24 000,01 EUR iki 30 000 EUR – 255 EUR;
- esant sumoms nuo 30 000,01 EUR iki 40 000 EUR – 306 EUR;
- esant sumoms nuo 40 000,01 EUR iki 60 000 EUR – 357 EUR;
- esant sumoms nuo 60 000,01 EUR iki 80 000 EUR – 408 EUR;
- esant sumoms nuo 80 000,01 EUR iki 100 000 EUR – 459 EUR;
- esant sumoms nuo 100 000,01 EUR iki 150 000 EUR – 510 EUR;
- esant sumoms nuo 150 000,01 EUR iki 200 000 EUR – 612 EUR;
- esant sumoms nuo 200 000,01 EUR iki 250 000 EUR – 714 EUR;
- esant sumoms nuo 250 000,01 EUR iki 275 000 EUR – 816 EUR.

Jei sumos viršija 275 000 EUR, galutinė teismo mokesčio suma padidinama po 1,5 UC (153 EUR) už kiekvienus papildomus 25 000,00 EUR ar dalį šios sumos.

Procedūros dėl Reglamento (EB) Nr. 4/2009 numatytų išrašų, Reglamente (ES) Nr. 650/2012 numatyto Europos paveldėjimo pažymėjimo ir liudijimų, Reglamente (ES) Nr. 1215/2012 numatytų pažymų, Reglamente (ES) Nr. 606/2013 numatytų pažymų, Reglamente (ES) 2016/1103 numatytų liudijimų, Reglamente (ES) 2016/1104 numatytų liudijimų ir Reglamente (ES) 2019/1111 numatytų pažymų išdavimo, ištaisyimo ir panaikinimo

Tuose reglamentuose numatytos formos pažyma išduodama pagal teisės aktų nustatytą reikalavimą, taigi už pažymos išdavimą, kai ją išduoti prašoma teismo, neturėtų būti imama jokio mokesčio.

Pažymos, teismo išduodamos dėl sprendimo, kaina apskaičiuojama taikant skaičiavimo vienetą UC. Taigi, pagal RCP 9 straipsnio 3 dalį, mokesčiai už popierinės pažymos išdavimą yra tokie:

1. kai puslapių yra ne daugiau kaip 50, už viską mokėtina suma yra $\frac{1}{5}$ nuo 1 UC (20,40 EUR);
2. jei puslapių yra daugiau kaip 50, a punkte nurodyta suma didinama $\frac{1}{10}$ nuo 1 UC (10,20 EUR) už kiekvienus papildomus 25 puslapius ar jų dalį.

Užsienio kreditoriaus reikalavimo pateikimas nemokumo byloje pagal Reglamento (ES) 2015/848 53 straipsnį

Reikalavimo pateikimo išlaidų apmokėti nereikia.

Fizinių ar juridinių asmenų ar jų atstovų komunikacija su centrinėmis institucijomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 4/2009 ir Reglamentą (ES) 2019/1111 arba kompetentingomis institucijomis pagal Direktyvos 2003/8/EB IV skyrių

-----

5. Elektroniniai mokėjimo būdai

Teismo mokesčiai už Europos mokėjimo įsakymą turėtų būti sumokami banko pavedimu. Rekomenduojama palaukti iki teismas pateiks nurodymą dėl mokėjimo. Labai patartina, kad ieškovas arba jo atstovas šiuo tikslu nurodytą elektroninio pašto adresą. Teismo kanceliarija atsiųs registracijos numerį (12 skaitmenų, prasidedantį skaičiumi 70), kuris turėtų būti įrašomas banko pavedimo pastabų laukelyje kartu su bylos, pagal kurią atliekama procedūra, numeriu, kad mokėjimą būtų galima susieti su ta byla. Taip pat turėtumėte pateikti teismui pavedimo patvirtinimą.

Jeigu ieškovas nuspręstų atlikti mokėjimą dar iki teismo proceso pradžios, t. y. nelaukdamas mokėjimo pranešimo iš teismo, naudotini tokie mokėjimo duomenys (taip pat turėtumėte pateikti teismui pavedimo patvirtinimą):

Gavėjas: Teisingumo sistemos finansų valdymo ir infrastruktūros institucija (*Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça, I.P.*)

Mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris (NIF): 510 361 242

Sąskaitos numeris: 1120014160

Banko identifikacinis numeris (NIB): 078101120112001416052

Tarptautinis banko sąskaitos numeris IBAN: PT50078101120112001416052

Banko pavadinimas: *Agência de Gestão da Tesouraria e da Dívida Pública* - IGCP, E.P.E.

BIC SWIFT (identifikacinis įmonės kodas): IGCPTPL

6. Pranešimas apie ankstesnę decentralizuotos IT sistemos naudojimą

Kol kas neįmanoma numatyti, ar decentralizuota IT sistema galės pradėti veikti anksčiau, nei reikalaujama pagal Reglamentą.

7. Pranešimas apie ankstesnę vaizdo konferencijų naudojimą civilinėse ir komercinėse bylose

Taip, 5 straipsnis gali būti taikomas anksčiau, nei reikalaujama pagal Reglamentą.

8. Pranešimas apie ankstesnę vaizdo konferencijų naudojimą baudžiamosiose bylose

Taip, 6 straipsnis gali būti taikomas anksčiau, nei reikalaujama pagal Reglamentą.

■ Paskutinis naujinimas: 16/04/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.